

Fiber till Mörtfors

Mörtfors är en livskraftig by, där vi som bor här själva tar hand om allt från vatten och avlopp till badplats, fotbollsplan och vår mötesplats, Folkets Hus.

För att kunna fortsätta med det, behöver vi människor som vill bo här. Vi behöver locka barnfamiljer och vi behöver göra det möjligt för egenföretagare att arbeta här (att hitta jobb i närheten är inte alldeles enkelt).

Mörtfors håller idag på att hamna efter i teknologiutvecklingen. Vi har telefon och internetuppkoppling via koppartråd, en teknik som Telia har för avsikt att avveckla på sikt. Vårt bredband är långsamt och hoppar ofta av. Skulle flera av oss vilja ladda ner film eller TV-program samtidigt, blir det trångt i porten.

I omvärlden används Internet samtidigt mer och mer. KLT säljer redan nu bussbiljetten på nätet och informerar även den vägen om bussens förseningar.

Biblioteket lånar ut ljudböcker utan att låntagaren behöver åka in till stan, bara att ladda ner via datorn.

Flera landsting runt om i landet har infört på prov att ge landsbygdspatienter vård via Internet. Blodtryck, blodprov, dialys och cancerbehandlingar görs av patienten i hemmet medan läkare eller sköterska övervakar via webb-kameran.

Väl fungerande samhällsservice förutsätter i allt högre grad höghastighetsbredband.

Varför just fiberkabel?

Fiberkabeln ger oss ett nät som utan problem samtidigt kan leverera telefoni, TV och datoruppkoppling. Uppkopplingen är snabbare och stabilare än alla tillgängliga mobila lösningar.

Man måste inte ha dator för att tjäna på en fiberkabelförbindelse – även den som bara använder TV och telefon vinner stora fördelar.

I en fiberoptisk kabel överförs information via ljussignaler vilket gör den mycket driftssäker.

En fiberkabel håller i cirka 50 år. När den behöver uppgraderas eller bytas ut är detta relativt billigt och enkelt – dra ut den gamla fibern ur rören och blåsa in ny.

Varför inte vänta?

* Oskarshamn kommun har ännu ingen policy för fiberutbyggnad, även om politikerna gärna vill se det spridas. Därför uppmuntrar kommunen byar och samhällen att själva bygga fibernät. För år 2013 har kommunen avsatt 2 Mkr för bredband – det räcker inte ens till att finansiera Mörtfors-projektet.

* Regeringen har satt som mål att 90 procent av Sverige skall ha bredband via fiber år 2020 men har avsatt mycket lite pengar för ändamålet – man räknar med att marknaden ska bygga ut fibernätet. På landsbygden uppmuntras byalag och föreningar att själva bygga ut fibernät.

* För marknaden är Mörtfors alltför litet och alltför långt från en tätort för att vara kommersiellt intressant.

Ett bolag skulle behöva lägga ner ganska många miljoner på att gräva en kabel ut till oss och sedan runt i byn som bara har 55 fastigheter totalt. Investeringen går inte att räkna hem.

* I övriga delar av Sverige bygger man sedan några år ut den senaste tekniken för mobil telefoni och bredband och går då från 3G till 4G.

Mörtfors har ännu inte fått 3G. Så ointressanta är vi för kommersiella bolag på marknaden.

* Vi i Mörtfors har inga ekonomiska möjligheter att bygga ett fibernät, utan bidrag utifrån. Nu finns ett sådant bidrag, som vi har passat på att söka och blivit beviljade. Om detta bidrag kommer finnas tillgängligt att söka i framtiden är ovisst.

Vad vinner vi på ett kraftfullare bredband?

Säkrare telefon

Telefonin blir säkrare – ledningarna är nedgrävda och väderokänsliga.

Priset blir lägre om man väljer ett samlat abonnemang för telefon, TV och bredband.

IP-telefoni (telefoni över internet) blir möjlig. För IP-telefoni är både abonnemang och samtalsavgifter lägre.

Den enda skillnaden för användaren är att telefonen kopplas till ett datorjack istället för det vanliga telejacket. Samma telefonapparat kan användas med en extra adapter. Du behåller samma telefonnummer.

Mörtfors får idag både telefoni och bredband via koppartråd. Telia genomför för närvarande och fram till 2015 ett "teknikskifte" vilket innebär att koppartråden tas bort.

Koppartråd, i regel installerad på 1930-talet, är enligt Telia så dyr jämfört med ny teknik att den aldrig ersätts när den är föråldrad.

Telias "teknikskifte" innebär att fasta telefoner för 50 000 abonnenter i 200 kommuner dras in, i Norrland men också på Gotland, i Boxholm, Kinda, Tingsryd och Varberg.

Telia är numera ett privat bolag och alltså inte skyldigt att ersätta abonnenter med ny, fast telefoni men försöker så långt de kan erbjuda mobiltelefon istället.

Större TV-utbud

Bredbandet gör det lätt att snabbt ladda ner program. Det går att titta på TV-program i efterhand, att hyra långfilmer eller få tillgång till programbibliotek.

Telias basutbud för föreningen motsvarar paketet "Lagom" med 22 TV-kanaler, videobutik och ett programbibliotek för SVT 1:s och Axess' program.

Det är fritt att välja ett annat, större paket mot en extra kostnad.

Snabbare, säkrare bredband

Skillnaden i antal megabit avgör hur fort det går att byta hemsida, ladda ner dokument och hur fort det går att sända dokument eller filer från datorn.

Dagens ADSL-bredband i Mörtfors kan som bäst leverera 5 Mb i tråden och då råkar vi ofta ut för avbrott. Den fiberkabel vi lägger ner har 96 fiber. En enskild fiber har kapacitet nog att överföra över än en miljon telefonsamtal eller mer än 1000 digitala tv-kanaler samtidigt.

Eftersom fiberkabeln är delvis nedgrävd och delvis ligger på Marens botten, är den inte utsatt för väderproblem och alltså säkrare.

Fiberkabeln kommer att löpa mellan skåp som ställs upp på ett flertal platser längs dess sträcka. Att hitta och avhjälpa ett fel blir lättare än om man ska felsöka hela sträckan.

När kan vi få det nya bredbandet?

Så här ser arbetsplanen ut:

- * Stöd till finansiering av projektet beviljades i september 2013.
- * I oktober begär vi in anmälan från fastighetsägare som vill ansluta sig. Deadline 1 december.
- * I november-december gör vi projekteringen - ritar upp var kabeln ska gå, mellan vilka fastigheter i byn och var skåpen ska sitta.
- * I januari 2014 sluter föreningen bindande avtal med berörda fastighetsägare.
- * I februari – om vädret tillåter – börjar vi gräva ner rör för kabeln.
- * Under våren börjar vi fibrera, dvs blåsa ner kabeln där rören redan ligger klara.
- * I juli lägger vi fiberkabeln i vattnet från Solstadström telestation till Mörtfors.
- * I augusti slutför vi uppkopplingarna till husen.
- * Den 1 september 2014 – om allt har gått enligt plan – kopplar vi på det nya bredbandet.

Vad kostar det Mörtfors att skaffa fiberkabel?

Styrelsen för Mörtfors Fiber har utformat en budget på cirka 1,98 miljoner kronor (exkl moms). Det täcker hela projektet, utom själva fibreringen i byn samt grävning från privat tomtgräns in till huset och själva inkopplingen i huset.

Kostnaderna fördelas så här:

- * EU och länsstyrelsen i Kalmar står för 1,25 miljoner kronor (63,13 procent)
- * Post- och Telestyrelsen står för 340 000 kronor (17,17 procent)
- * Mörtfors Fiber Ek För står för 390 000 kronor (19,70 procent)

Det offentliga stödet täcker kostnader som vi har mellan 15 september 2012 och 31 december 2014. Därefter äger vi fibernätet helt och hållet.

Kravet för ett offentligt stöd är att nätet förblir i vår ägo i minst fem år. Därefter står det föreningen fritt att sälja nätet. Inkomsterna från en sådan försäljning delas då mellan medlemmarna i föreningen.

Vad kostar det mig att ansluta min fastighet?

Medlemmarnas insatser skall täcka föreningens kostnader för fiberutbyggnaden. Dessa kostnader är följande:

Sjökabel och kanalisation (dvs vår del av "bidragsprojektet")	390 000 kr
Uppskattade kostnader för lån under projektiden	ca 75 000 kr
<u>Rörelsekapital</u>	<u>50 000 kr</u>
Summa:	<u>515 000 kr</u>

Till detta kommer en kostnad per fastighet för fibrering på ca: 5 500 kr/hus

Eftersom de gemensamma kostnaderna inte påverkas av hur många som ansluter sig, blir insatsen för den enskilda fastigheten helt avhängig av hur många som väljer att ansluta sig.

Ju fler fastigheter som ansluter sig, desto billigare blir det för var och en.

Några exempel med cirkapriser:

FASTIGHETER SOM ANSLUTER SIG:	INSATS PER FASTIGHET:
Alla 74 berörda fastigheter	7000 + 5500 = <u>12 500 kr</u>
50 fastigheter	10500+5500 = <u>15 800 kr</u>
40 fastigheter	12900+5500 = <u>18 400 kr</u>
30 fastigheter	17200+5500 = <u>22 700 kr</u>

När detta prospekt skrivs har ca 40 fastigheter visat stort intresse av att ansluta sig.

Till denna insats kommer för varje fastighet kostnaden för att gräva från tomtgräns till huset, samt en kostnad på ca 1200 kr för installation i huset.

Fastighetsägaren kan antingen ombesörja grävningen på den egna tomten själv, eller anlita de grävare som kommer finnas till hands under grävningen av stamnätet.

Vad får man för pengarna?

Den som ansluter sig betalar inte bara för att få ett snabbt och framtidssäkrat bredband som sänker månadskostnaderna för de flesta. Som medlem blir man även delägare i ett infrastrukturnät som i sig har ett ekonomiskt värde. Detta värde motsvaras av den sammanlagda kostnaden för att anlägga nätet. Eftersom vi har fått ett stort bidragsstöd, är varje andel egentligen värd mer än den betalade insatsen.

Dessutom blir tillgången till, eller avsaknaden av, fiber en allt viktigare faktor vid husförsäljningar.

Låna till insatsen

Swedbank Oskarshamn har lovat Mörtfors Fiber Ekonomiska Förening att pröva låneansökningar från våra fastighetsägare och utser en särskild kontaktman för dessa ärenden. Tel nr: 0491-89186.

Att ansluta sig senare

Det kommer att vara möjligt att ansluta sig även efter att det bidragsfinansierade projektet med att fibrera byn är avslutat. Då kommer det dock att ske helt utan bidrag utifrån.

Mörtfors Fiber är en ekonomisk förening och som sådan förpliktad att främja medlemmarnas ekonomiska intressen. Tillkommande fastigheter kommer därför själv att få bära hela kostnaden för att bli anslutna.

Kostnaderna för anslutning i efterhand är som följer:

a) *Kapitalkostnad och rörelsekapital.* Tillkommande fastigheter betalar samma summa för kapitalkostnad och rörelsekapital som de ursprungliga medlemmarna. Beloppet räknas upp med konsumentprisindex.

b) *Grävning och rörläggning.* Utöver att tillkommande fastighet betalar samma summa för grävning och rörläggning som de ursprungliga medlemmarna, får fastigheten därtill själv bekosta all ytterligare grävning och rörläggning, både innanför och utanför tomtgräns, som krävs för anslutningen. Om det behövs extra optoskåp, hamnar även denna kostnad på den tillkommande fastigheten.

Undantag kan göras i de fall styrelsen anser att en utvidgning av stamnätet kan betala sig, för att fler fastigheter därigenom ges möjlighet att ansluta sig. I dessa fall står föreningen för grävning och rörläggning utanför tomtgräns.

Oavsett vem som betalar, kommer stamnätet ägas i sin helhet av föreningen.

c) *Fibrering.* Att fibrera en enskild fastighet i efterhand blir dyrt. Man får räkna med en merkostnad på ca 5 000 – 10 000 kr, utöver den ursprungliga kostnaden på ca 5 500 kr

Sammanfattningsvis: Det kommer att bli minst 10 000 – 15 000 kr dyrare att ansluta sig senare, jämfört med att gå med från början Och merkostnaden kan bli avsevärt större än så, helt beroende på vilka extra kostnader för grävning och fibrering som tillkommer.

Vad kostar TV och telefon för den som har fiberkabel?

Föreningen har för avsikt att teckna ett avtal med en tjänsteoperatör, t.ex. Telia, som täcker alla medlemmar. En fördel med ett sådant avtal är att det blir avsevärt billigare per månad, än om man sluter individuella avtal. Ett gemensamt avtal, där Telia fakturerar föreningen och föreningen i sin tur fakturerar medlemmarna för deras abonnemang, är dessutom en förutsättning för att föreningen skall kunna vara momsregistrerad, vilket av flera skäl är viktigt.

I dagsläget erbjuder Telia fiberföreningar avtal som ger den enskilde fastighetsägaren ett samlat abonnemang för telefoni, bredband och TV mot en månadsavgift på 299 kronor.

TV-utbudet motsvarar Telias Lagom Paket med 22 kanaler, videohyrbutik samt programbibliotek för SVT 1 och Axess.

Alla kan utöka sitt utbud genom att avtala om ett större paket med Telia.

Bredbandet i basutbudet ger en hastighet på 100 Mb nedladdning och 10 Mb uppladdning.

Telefoni via bredbandet fungerar som ett vanligt fast abonnemang men till lägre månadsavgift. Du behåller ditt telefonnummer och ringer med vanliga telefoner.

Utöver detta kommer en årsavgift till föreningen för att sköta service, fakturering, bokföring, momsredovisning, etc. Avgiften beslutas av föreningens styrelse.

Här är ett exempel på hur det kan komma att se ut för ett vanligt hushåll:

Kostnader/månad idag		Kostnader/månad efter fiberinstallation	
Fast telefon	145 kr	Fast telefon, bredband och TV paket	299 kr
Bredband	309 kr	Serviceavgift till föreningen	51 kr
TV kanalpaket	299 kr		
Total månadskostnad	753 kr	Total månadskostnad	350 kr

Deltidsboende i Mörtfors?

För att föreningen skall få teckna ett gemensamt avtal för medlemmarna, måste alla abonnemang ha samma bindningstid. I nuläget ligger denna (hos Telia) på 5 år. Det blir alltså inte möjligt för den enskilde medlemmen att teckna ett abonnemangsavtal med t.ex. tre månaders bindningstid och på så vis endast betala för tele, teve och bredband under sommarmånaderna. Detta kan ju vara en nackdel för de medlemmar som enbart bor i Mörtfors under några få, sammanhängande månader per år.

Föreningen undersöker alla möjligheter att kunna erbjuda medlemmarna så flexibla abonnemang som möjligt. Hur det slutligen kommer att bli, vet vi inte förrän när vi gör upphandlingen av abonnemangstjänster och detta kan vi inte göra förrän vi har kommit en bit längre i projektet och vet hur många anslutna fastigheter det blir. Ju fler vi är, desto bättre lösningar kan vi hoppas på att kunna förhandla fram.

Vi vill i detta sammanhang poängtera, att en anslutning av fastigheten till fibernätet, inte betyder att man måste teckna abonnemang på varesig bredband, telefoni eller tv via fiber. Om de befintliga lösningarna (via koppartråd, mobilt, tv-antenn etc) blir billigare än Telias fiber-erbjudande, kan man självklart fortsätta använda dessa istället. Fiberanslutningen blir då "vilande" tills vidare och fastighetsägaren betalar endast serviceavgiften till föreningen om ca 50 kr/månad.

För de fastighetsägare som väljer att inte teckna något fiber-abonnemang på tele,teve och bredband, lönar det sig sannolikt ändå att ansluta fastigheten till fibernätet nu, när Mörtfors får ett stort ekonomiskt bidrag för att anlägga nätet:

* Det kommer att bli avsevärt dyrare att ansluta sin fastighet senare. Eftersom grävning och fibrering då kommer att ske till självkostnadspris, kan föreningen i nuläget inte nämna någon övre gräns för hur mycket en anslutning senare kommer att kosta.

* Värdet på fastigheten ökar.

* Fastigheten är redo att kopplas upp mot fibernätet den dag det kommer att behövas.

Vilka är föreningen Mörtfors Fiber?

Att installera, äga och driva ett fibernät betraktas som en ekonomisk aktivitet vilken blir momspliktig. Samhällsföreningens arbetsgrupp för fiber (som först ansökte om bidrag till projektet) föreslog därför styrelsen för Mörtfors samhällsförening att lägga fibernätet i en separat, ekonomisk förening.

Mörtfors Fiber Ekonomiska Förening (organisationsnummer 769626-5102) registrerades hos Bolagsverket i juni 2013.

Ordförande i styrelsen är Ingemar Nilsson. Övriga styrelsemedlemmar är Erik Ciardi, Adam Dahlberg, Ylva Nilsson och Jakob Wegelius. Karl-Erik Karlsson och Per Frisk är adjungerade styrelsen. Revisorer är Kaj Lindholm och Ulf Jönsson.

En årsstämma för föreningen hålls i januari 2014 i Mörtfors med val av ny styrelse.

Den som vill ansluta sin fastighet till Mörtfors fibernät ska ansöka om detta till styrelsen.

Finns det miljöhänsyn att ta med fiberkabel?

Kabeln vi lägger i Maren är cirka 1 centimeter bred och kommer att sjunka till botten. En fiberoptisk kabel avger inga metaller och alstrar inget elektromagnetiskt fält.

Länsstyrelsens naturvårdsenhet har prövat vår plan för fiberkabel i Maren (Natura 2000-område samt naturreservat) och har beviljat oss tillstånd att göra detta på villkor att det genomförs mellan den 15 juli och 1 september, för att inte störa fiskelivet i sjön.